

2.r, Demokrati. Fælles definition.

DET LIBERALE DEMOKRATI

Det liberale demokrati, bygger på en tradition, der går tilbage til engelske og franske oplysningsfilosoffer og den franske revolution. Hvor det enkelte individ indtil da var underlagt fyrste og godsejer, blev han gradvist borger i en nationalstat. Borgerskabet indebar rettigheder (valgret, ret til lovens beskyttelse, ret til at nyde forfatningens frihedsbestemmelser som fx trosfrihed, talefrihed, forsamlingsfrihed, ejendomsret) men også pligter: Pligt til at betale den skat, der var vedtaget ifølge forfatningens bestemmelser, pligt til at sende sine børn i skole og værnepligt for unge mænd. Reelt blev det efterhånden også forventet, at den gode borger fulgte med i de fælles anliggender, holdt en avis og debatterede politik.

Det "liberale demokratis" indhold kan sammenfattes til idealet om:

- at borgeren har rettigheder i forhold til statsmagten
- at borgeren selv kan tage vare på sin tilværelse inden for lovens rammer

- at borgeren har ret til at deltage i beslutninger vedr. de fælles anliggender inden for rammerne af en stat eller har ret til at vælge repræsentanter, der tager beslutningerne
- at reglerne for statens styre og borgerens indflydelse herpå er fastlagt i en forfatning, der også er vedtaget af borgerne
- at beslutninger normalt tages efter et flertalsprincip

Det er et "liberalt" system, fordi borgerens frihed og rettigheder er den ene del af systemets fundament. Det er "demokratisk", fordi borgerens deltagelse og indflydelse gennem valg og flertalsafgørelser er den anden del af systemets fundament.

Det liberale demokrati er udviklet før 1914 i samfund med følgende kendetegn:

- vestlige (Vesteuropa, Centraleuropa og USA) samfund med en relativ veludviklet økonomi
- markedsøkonomier overvejende baseret på den private ejendomsret (kapitalismen)

- samfund præget af rationalitet og tro på viden-skaben
- samfund med ringe analogi og et offentligt skolevæsen for alle
- samfund med mulighed for borgerne til at organisere sig om fælles interesser udenfor statsmagtens rammer (et "civilt" samfund)

Der er en stadig diskussion om, hvor vidt disse fem kendetegn er nødvendige og tilstrækkelige forudsætninger for et fungerende liberalt demokrati, eller om det også kan fungere under helt andre vilkår.

Før 1914 var det liberale demokrati eller den politisk liberalisme næsten altid forbundet med økonomisk liberalisme; at økonomien skulle udfolde sig under fri konkurrence uden statsindgreb. Men i løbet af 1900-tallet skete der en mere tydelig adskillelse af den politiske og økonomiske liberalisme. Den demokratiske socialisme og de socialdemokratiske partier tilsluttede sig således det liberale demokrati sidst i 1800-tallet eller først i 1900-tallet, men ikke den økonomiske liberalisme.

I november 1917 overtog bolsjevikkerne (dvs. den revolutionære del af det russiske socialistparti) under Lenins ledelse magten i Sankt Petersborg og senere resten af landet.

Deres mål var, at den socialistiske revolution skulle spredes til alle de krigsførende magter ved, at arbejdere og soldater rejste sig mod magthaverne. På grundlag af Karl Marx's teorier